มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน สำนักส่งเสริมสุขภาพ	**คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด** ร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ	
	ผู้ตรวจสอบ (นายมนัส รามเกียรติศักดิ์) หัวหน้ากลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	ผู้อนุมัติ (นายพีระยุทธ สานุกูล) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ในการสร้างและพัฒนาตามกระบวนการความรอบรู้ด้านสุขภาพของนักเรียน
2. เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพของนักเรียน

2. ขอบเขต (Scope)

ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาค และพัฒนาตามกระบวนการความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งนำไปสู่การมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ โรงเรียนทุกสังกัด ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งมีการกำหนดผู้รับผิดชอบพร้อมบทบาทหน้าที่ การทบทวนวรรณกรรม การกำหนดกรอบและทิศทางการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) และการจัดกระบวนการประเมินรับรองการดำเนินงานด้านกระบวนการและผลลัพธ์ด้านสุขภาพในระดับบุคคลของนักเรียน ผ่านระบบออนไลน์ร่วมกับการนิเทศติดตามของทีมสาธารณสุขในพื้นที่

3. คำจำกัดความ (Definition) (ถ้ามี)

1. เด็กไทย หมายถึง เด็กนักเรียนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยที่อยู่ในระบบการศึกษาใน ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

2. เด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในสถานบันการศึกษาในประเทศไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 และ/หรือ มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ได้ทำแบบประเมินในโปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน โดยผ่านเกณฑ์ระดับความรู้ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และความรอบรู้ด้านสุขภาพรวมทั้งเป็นแกนนำสุขภาพและเป็นต้นแบบด้านสุขภาพ

3. นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในสถานบันการศึกษาในประเทศไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 และ/หรือ มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ได้ทำแบบประเมินในโปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน โดยผ่านเกณฑ์ระดับความรู้และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้วยโปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น สำนักส่งเสริมสุขภาพ

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

1) สัญลักษณ์ที่ใช้

	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ เช่น การตรวจสอบ การอนุมัติ
	แสดงถึงทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของงาน
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน

2) ผังกระบวนการ

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
	เริ่มต้น				
1	กำหนดผู้รับผิดชอบ ตัวชี้วัดและบทบาทน้าที่ ในการขับเคลื่อนตัวชี้วัด ร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ)	กำหนดผู้รับผิดชอบ ตัวชี้วัดและบทบาทน้าที่ ในการขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยมีนางสาวอรอุมา โภคสมบัติ , นางสาว ฟารีดา เม๊าะสนิ และนางอาริสรา ทองเหม เป็นผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ผู้ประสานงานตัวชี้วัด และนางสาวอรอุมา โภคสมบัติ , นางสาว ฟารีดา เม๊าะสนิ และนายเนติ์ ภู่ประสม เป็นผู้รายงานตัวชี้วัด	ภายในเดือนตุลาคม 2565 (2 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	Template ตัวชี้วัดที่ร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ
2	ทบทวน และวิเคราะห์สถานการณ์ภาวะโภชนาการ สุขภาพช่องปาก พฤติกรรมสุขภาพ กิจกรรมทางกาย รวมทั้งความรอบรู้ด้านสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	ทบทวน และวิเคราะห์สถานการณ์ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ย้อนหลัง 3 ปี เปรียบเทียบ (Compare) ทิศทางแนวโน้ม(Trend) และระดับ (Level) รวมทั้งวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการขับเคลื่อน	ภายในเดือนตุลาคม 2565 (7 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพเด็กวัย

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		งาน และจัดทำทำเนียบผู้รับบริการ (C) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SH)			เรียนวัยรุ่นย้อนหลัง
3	กำหนดมาตรการและประเด็นความรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน	**1 จัดทำข้อมูลการขับเคลื่อนตัวชี้วัด ตาม PIRAB** P : Partner ขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยรอบรู้สุขภาพตามแนววิถีชีวิตใหม่ ภายใต้การดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ด้วยข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การพัฒนาศักยภาพเด็กไทยใน ศตวรรษ ที่ 21 ระหว่าง 12 กระทรวงที่เกี่ยวข้อง I : Invest พัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วมด้านสุขภาพนักเรียนและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ R : Regulate and Legislate พัฒนาระบบเฝ้าระวังและการติดตามประเมินผลผ่านระบบ Digital Platform A : Advocate ยกระดับคุณภาพมาตรฐานงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น อย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ B : Build Capacity เสริมสร้างความรอบรู้ ทักษะสุขภาพ และได้รับการคุ้มครองตามหลักประกันสุขภาพ และพัฒนาศักยภาพผู้ขับเคลื่อนงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น **2. กำหนดประเด็นความรู้ที่ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน**	ภายในเดือนตุลาคม 2565 (5 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	แบบสอบถามกำหนดรายการสื่อ/ Link ที่เกี่ยวข้อง
4	วางแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ(HLS)	วางแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนการดำเนินงานการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ผ่านโครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21	ภายในเดือนตุลาคม 2565 (5 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	แผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
5	จัดทำโครงการ	จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21	ภายในเดือนตุลาคม 2565 (5 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	โครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21
6	ไม่อนุมัติ เสนอ อนุมัติ โครงการฯ อนุมัติ		ภายในเดือนตุลาคม 2565 (6 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	โครงการที่ได้รับการอนุมัติ
7	ขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ(HLS)	**กระบวนการเข้าสู่การพัฒนาเป็นโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) มีดังนี้** 1. โรงเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ สามารถแจ้งความจำนงสมัครเข้าร่วมโครงการไปยังหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ (เขตพื้นที่การศึกษา/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ องค์ความรู้ ฯลฯ 2. โรงเรียนลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมโครงการ 3. โรงเรียนประเมินตนเอง (Self Assessment) เพื่อค้นหาปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน ที่มีความจำเป็นต้องดาเนินการแก้ไขเร่งด่วน 4. ใช้แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) และองค์ความรู้ความรอบรู้ด้านสุขภาพมาเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน แบบองค์รวมทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยมีบุคลากรสาธารณสุขในระดับพื้นที่เป็นที่ปรึกษาในการดาเนินงาน 5. ประเมินผลการดำเนินงานด้านกระบวนการและผลลัพธ์ด้าน	- รอบ 5 เดือนแรก ตุลาคม 2565-กุมภาพันธ์ 2566 (150 วัน) - รอบ 5 เดือนหลัง มีนาคม – กรกฎาคม 2566 (150 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	-รายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เข้าสู่กระบวนการประเมินตนเองในโปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน -รายงานผลนักเรียนที่ผ่านการประเมินรับรองและไม่ผ่านการรับรอง

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		สุขภาพในระดับบุคคลของนักเรียนผ่านระบบออนไลน์ร่วมกับการนิเทศติดตามของทีมสาธารณสุขในในพื้นที่ โดย แปลผลการผ่านเกณฑ์ของนักเรียน ดังนี้ - ความรู้และพฤติกรรม - ความรู้ พฤติกรรม ความรอบรู้ด้านสุขภาพและการเป็นต้นแบบด้านสุขภาพ 6. กรมอนามัยประเมินรับรองผ่านระบบออนไลน์ 7. โรงเรียนและนักเรียนที่ผ่านการประเมินรับรองได้รับเกียรติบัตรผ่านระบบออนไลน์ 8. กรมอนามัยประกาศเกียรติคุณในเวทีระดับชาติ			
9	เผยแพร่องค์ความรู้ในพัฒนาเป็นโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS)	เผยแพร่องค์ความรู้ /คู่มือการพัฒนาเป็นโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ผ่าน เครือข่าย เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. สสจ. ฯลฯ ในช่องทางต่างๆ เช่น หนังสือราการ เวทีการประชุมชี้แจง และช่องทาง Online ฯลฯ	พฤศจิกายน-ธันวาคม 2565 (60 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	องค์ความรู้ / คู่มือการพัฒนาเป็นโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS)
10	จัดกิจกรรมรณรงค์การส่งเสริมสุขภาพ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และความรอบรู้ด้านสุขภาพในกลุ่มเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	จัดกิจกรรมรณรงค์การส่งเสริมสุขภาพและสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในกลุ่มเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ผ่าน ช่องทาง Online และกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่นวันเปิดภาคการศึกษา วันเด็กแห่งชาติ เป็นต้น	ธันวาคม 2565-ก.ค. 2566 (180 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	ภาพข่าวกิจกรรมโดยการสื่อสารผ่านช่องทาง Online และกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ
11	กำกับติดตาม และรายงานผลร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ	กำกับติดตาม การดำเนินงานและรายงานผลร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ 5 เดือนแรก	กุมภาพันธ์ 2566 (15 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	รายงานผลร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
12	ทบทวนผลการดำเนินงานในรอบ 5 เดือนแรก	ทบทวน และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบ 5 เดือนแรก เพื่อวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใน 5 เดือนหลัง	มีนาคม 2566 (15 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	ทบทวน และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบ 5 เดือนแรก
13	ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ในรอบ 5 เดือนหลัง	ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใน 5 เดือนหลัง	มีนาคม-กรกฎาคม 2566 (150 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	แผนการดำเนินงานในรอบ 5 เดือนแรก
14	กำกับติดตาม และรายงานผลร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ	กำกับติดตาม การดำเนินงานและการรายงานผลร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ	กรกฎาคม 2566 (20 วัน)	กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	รายงานผลร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ
15	สิ้นสุด				

3) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

3.1 จัดทำTemplate ตัวชี้วัดร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ และกำหนดผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดและบทบาทหน้าที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และจัดทำ Flow chart ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระบบควบคุมภายใน ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกระบวนงาน ชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ โดย Flow chart จะแสดงขั้นตอนการทำงานที่ช่วยให้มองเห็นภาพการทำงานโดยรวม และมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 ทบทวน วิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ย้อนหลัง 3 ปี เปรียบเทียบ (Compare) ทิศทางแนวโน้ม (Train) และระดับ (Level) รวมทั้งวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการขับเคลื่อนงาน

3.3 กำหนดมาตรการและประเด็นความรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

3.3.1 จัดทำข้อมูลการขับเคลื่อน ตัวชี้วัด ตาม PIRAB

P : Partner ขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยรอบรู้สุขภาพตามแนววิถีชีวิตใหม่ ภายใต้การดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ด้วยข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษ ที่ 21 ระหว่าง 12 กระทรวงที่เกี่ยวข้อง

I : Invest พัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วมด้านสุขภาพนักเรียนและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

R : Regulate and Legislate พัฒนาระบบเฝ้าระวังและการติดตามประเมินผลผ่านระบบ Digital Platform

A : Advocate ยกระดับคุณภาพมาตรฐานงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น อย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

B : Build Capacity เสริมสร้างความรอบรู้ ทักษะสุขภาพ และได้รับการคุ้มครองตามหลักประกันสุขภาพ และพัฒนาศักยภาพผู้ขับเคลื่อนงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น

3.3.2 กำหนดประเด็นความรู้ที่ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

3.4 วางแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ผ่านตัวชี้วัดร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ

3.5 จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21

3.6 เสนอโครงการให้ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพเห็นชอบ และอธิบดีกรมอนามัยอนุมัติโครงการฯ

3.7 ขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ด้วยการประเมินรับรองมาตรฐานโรงเรียนโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS)

- โรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้ ด้วยโปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน

3.8 เผยแพร่มาตรฐานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ผ่านเครือข่าย เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. สสจ. ฯลฯ ในช่องทางต่างๆ เช่น หนังสือราชการ เวทีการประชุมชี้แจง และช่องทาง Online ฯลฯ

3.9 จัดกิจกรรมรณรงค์การส่งเสริมสุขภาพและสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในกลุ่มเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ผ่านช่องทาง Online และกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเปิดภาคการศึกษา วันเด็กแห่งชาติ เป็นต้น

3.10 กำกับติดตาม การดำเนินงาน และการรายงานผลร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ 5 เดือนแรก

3.11 ทบทวน และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบ 5 เดือนแรก เพื่อวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใน 5 เดือนหลัง

3.12 ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใน 5 เดือนหลัง

3.13 กำกับติดตาม การดำเนินงาน และการรายงานผลร้อยละร้อยละของเด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ รอบ 5 เดือนหลัง

6. ภาคผนวก (ถ้ามี)

1. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate School : HLS)
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 พ.ศ 2565 – 2570 "เด็กไทยในศตวรรษที่ 21 เก่ง ดี มีทักษะ แข็งแรง" ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ 12 กระทรวง
3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล ปี พ.ศ. 2565 (Global Standards for Health Promoting School,2022 : GSHPS)